

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	8216205901
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8216205901.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. H., W., J.. X P. XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Mgr. Drahoslavom Magdziakom, Bardejov, Dlhý rad č. 16, IČO: 42 342 546, proti žalovaným 1/ U. Q., W., X. P. XX, 2/ Y. Q., narodenej XX. X. XXXX, W., X. P. XX, zastúpených advokátom JUDr. Vlastimilom Klepáčom, Košice, Krmanova 16, IČO: 50 901 028, o zdržanie sa úkonov smerujúcich k obmedzeniu vlastníckeho práva žalobcu s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 1C/214/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. februára 2022 č. k. 2Co/8/2021-285, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 16. februára 2022 č. k. 2Co/8/2021-285
o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozhodol rozsudkom z 1. októbra 2020 č. k. 1C/214/2016-237 konanie v časti o uloženie povinnosti na vlastné náklady uviesť oplatenie deliace pozemky strán sporu do pôvodného stavu a v časti o náhradu škody zastavil (výrok I.); v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok II.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.). Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle predpokladov § 123 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka a žalobu žalobcu na zdržanie sa neoprávnených zásahov zo strany žalovaných 1/ a 2/ do jeho vlastníckeho práva posúdil ako žalobu na plnenie v zmysle predpokladov § 137 písm. a) CSP. Touto žalobou sa žalobca domáhal ochrany vlastníckeho práva proti tomu, kto ho tvrdenými neoprávnenými zásahmi ruší vo výkone vlastníckeho práva. V prejednávanej veci išlo o riešenie právnych vzťahov strán konania, ktorí sú vlastníkami susediacich pozemkov, keď žalobca je výlučným vlastníkom parcely CKN XXXX/X - zastavané plochy a nádvorie vo výmere 275 m², parcely CKN XXXX/X - záhrada vo výmere 715 m², parcely CKN XXXX/X - záhrada vo výmere 1543 m², ako aj parcely č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvorie vo výmere 27 m², ktoré parcely sú zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. W.. Žalovaní 1/ a 2/ sú na LV č. XXX, kat. úz. W., zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci parcely CKN XXXX - zastavené plochy a

nádvoria vo výmere 295 m² a parcely CKN XXXX - záhrady, vo výmere 690 m². Predmetnú žalobu žalobcu proti žalovaným 1/ a 2/ súd prvej inštancie posúdil ako žalobu na zdržanie sa neoprávnených zásahov do jeho vlastníckeho práva, zdôraznil, že v tejto súvislosti išlo o žalobu zapieraciu, pričom sa jednalo o žalobu na plnenie podľa § 137 písm. c) CSP. Zdôraznil, že žalobca v tomto civilnom sporovom konaní neunesol bremeno dôkazu ohľadom tvrdeného neoprávneného zásahu do jeho vlastníckeho práva zo strany žalovaných. V konaní bolo zistené, že samotným žalobcom postavený plot, ktorý má tvoriť hranicu medzi susediacimi parcelami nezodpovedá stavu v katastrálnej mape. Zdôraznil, že medzi stranami nebolo sporné, že pokiaľ ide o toto oplatenie, nezodpovedá stavu v katastrálnej mape. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti zdôraznil, že pozemky strán sporu sa nachádzajú v svahovitom teréne, pozemok žalovaných 1/ a 2/ je nad úrovňou pozemku žalobcu a z dlhodobého hľadiska môže a zrejme aj dochádza k prirodzenému zosunu zeminy dole svahom, teda z pozemku žalovaných 1/ a 2/ na pozemok žalobcu. Aj z toho dôvodu majú žalovaní 1/ a 2/ z hornej strany vedľa ďalšieho suseda postavený plot tak, aby nedochádzalo k zosunu zeminy z horného susediaceho pozemku na ich parcelu, resp., aby nedochádzalo k poškodeniu plotu. Takto má postavené oplatenie aj tento sused žalovaných 1/ a 2/ na svojej hornej hranici pozemku s ďalším susedným pozemkom. Zdôraznil, že zrejme oplatenie postavené na hranici s pozemkami žalovaných 1/ a 2/, vzhľadom na tento svahovitý terén, z dlhodobého hľadiska nevydržalo prirodzený zosun zeminy, ku ktorému od jeho postavenia v roku 1989 došlo, čo spôsobilo aj posunutie žalobcom postaveného oplatenia. Nebolo však preukázané, že by bolo toto konanie spôsobené žalovanými 1/ a 2/, spôsobom ako užívajú svoje nehnuteľnosti. O trovách konania strán sporu rozhodol podľa § 255 a nasl. CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 16. februára 2022 č. k. 2Co/8/2021-285 potvrdil rozsudok vo výrokoch II. a III. Žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov odvolacieho konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 123, § 124, § 126 ods. 1, 2, § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vecne tým, že medzi stranami konania nebolo sporné, že žalobcom v roku 1989 postavené oplatenie medzi parcelami CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a parcelami CKN XXXX, CKN XXXX, kat. úz. W., nezodpovedá priebehu hranice podľa katastrálnej mapy (znalecký posudok č. 4/2019). Žalovaní 1/ a 2/ v konaní nenamietali, že oplatenie v minulosti realizoval žalobca, že sa nachádza mimo hranice pozemkov a rešpektujú jeho právo na posun oplatenia v existujúcich hraniciach susediacich pozemkov. Hodnotiac všetky vykonané dôkazy súd prvej inštancie správne poukázal na to, že žalobca nepreukázal, že práve konanie žalovaných 1/ a 2/ spôsobilo odsunutie oplatenia mimo vlastníckej hranice pozemkov strán sporu. Žalobca a jeho bývalá manželka W. H. (vypočutá v konaní ako svedkyňa) v tejto súvislosti vypovedali všeobecným spôsobom (bez uvedenia časových súvislostí, či popisu konkrétneho protiprávneho konania) o navážaní zeminy z pozemkov žalovaných k danej časti oplatenia. Žalovaní 1/ a 2/ a ich dcéra P. Q.Á. (v konaní vypočutá ako svedkyňa) popreli tieto tvrdenia a naopak zhodne vypovedali o užívaní ich pozemkov len obvyklým spôsobom (bežná orba pozemku, sadzba plodín a zber úrody) bez toho, aby navážali zeminu k oplateniu, či vyrovnávali svah. Zároveň prvoinštančný súd správne akcentoval zistenia plynúce z vykonanej ohliadky na mieste samom. Súdu bolo zrejmé, že predmetné pozemky strán sporu sa nachádzajú v svahovitom teréne, pozemok žalovaných 1/ a 2/ sa nachádza nad úrovňou pozemku žalobcu, podobne ako ďalšie pozemky ich susedov, ktoré sú rovnako nad úrovňou pozemkov strán sporu, kedy z týchto pozemkov dochádza postupom času k prirodzenému zosuvu zeminy aj na pozemok žalovaných 1/ a 2/. Práve z tohto dôvodu je ich oplatenie postavené tak, aby nedochádzalo k jeho poškodeniu a má betónový základ. Rovnako aj ďalší sused žalovaných 1/ a 2/ má z týchto dôvodov svoje oplatenie postavené na betónových kvádroch. O trovách tohto odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu zo 16. februára 2022 sp. zn. 2Co/8/2021-285 podal žalobca dovolanie (ďalej len „dovolateľ“), ktoré odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f) CSP uviedol, že rozhodnutie krajského súdu nedáva jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdneho konania, neobjasňuje skutkový a právny základ vôbec a táto vada sa

prejavila v odôvodnení rozhodnutia krajského súdu, kde sú mylne uvedené skutočnosti z ktorých krajský súd následne vychádzal a v dôsledku čoho tak dospel k nesprávnemu právnemu záveru a rozhodnutiu vo veci samej. Súd konštatoval, že pozemok žalovaných 1/ a 2/ sa nachádza nad úrovňou pozemku žalobcu. Táto konštatácia nie len že nie je v súlade so zisteným skutkovým stavom, teda nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, čím je založená v právnom posúdení ale aj zároveň v rozpore s právom žalobcu na riadne vysvetlenie a zdôvodnenie tejto rozporuplnej konštatácie krajským súdom. Dovolateľ preto konštatoval, že právne závery súdu sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu považuje za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru. Extrémny nesúlad medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi z nich vyvodenými videl v tom, že súd v danom prípade nelogicky spojil jednotlivé dôkazy, z ktorých vyvodil nesprávne právne závery, pričom nie je zjavné ako k tým záverom došiel. Rozhodnutie je nepreskúmateľné, pokiaľ sú právne závery všeobecného súdu v extrémnom rozpore s vykonaným skutkovým zistením, dochádza k porušeniu spravodlivého procesu. Súd musí hodnotiť dôkazy objektívne. Nemôže cielene vyvodzovať závery, ktorými by opodstatnil svoj zámer, a nesmie dôkazy deformovať ani žiadny opomenúť. Nedostatočne odôvodnené rozhodnutie v danom prípade je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené dovolateľovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V konaní pred súdom prvého stupňa bolo preukázané, nielen obhliadkou na mieste samom ale aj znaleckým dokazovaním, že časť parcely žalobcu v skutočnosti užívajú žalovaní 1/ a 2/. Činnosťou žalovaných 1/ a 2/ skutočne došlo k takej povrchovej úprave, následkom čoho je evidentný zosuv pôdy z pozemku žalovaných 1/ a 2/ na pozemok žalobcu a to do takej miery, ktorú nemožno jednoznačne považovať za mieru prípustnú daným pomerom, keďže žalobca bol ukrátený a obmedzený v užívaní svojho vlastníctva k pozemku o výmere 13 m². Absentuje akýkoľvek dôkaz o tom, že k navýšeniu zeminy z pozemku žalovaných 1/ a 2/ došlo postupom času prirodzeným zosuvom zeminy na pozemok žalobcu. Požiadavka, aby rozhodnutie bolo riadne odôvodnené patrí medzi základné atribúty spravodlivého procesu.

3.2. Dovolateľ vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) uviedol, že právny záver krajského súdu považuje žalobca za nesprávne právne posúdenie otázky súvisiacej s uplatnením ochrany vlastníka proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje. Právna otázka, ktorá bola odvolacím súdom riešená nesprávne vymedzil dovolateľ takto: „či sú splnené podmienky na uplatnenie ochrany vlastníckeho práva, vlastníkom nehnuteľnosti voči vlastníkovi bezprostredne susediacej nehnuteľnosti, ak navýšená zemina bezprostredne zasahuje do oplotenia, ktoré tvorí hranicu medzi týmito pozemkami tak, že došlo k posunu hranice o celkovej výmere 13m².“

3.3. Dovolateľ tvrdí, že dôkazmi dostatočne preukázal, že zo strany pozemku žalovaných 1/ a 2/ dochádza k zásahom do vlastníckej hranice pozemkov a k jeho obmedzovaniu vo výkone vlastníckeho práva. Dovolateľovi svedčí aj právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko žalovaní 1/ a 2/ týmto spôsobom užívajú časť nehnuteľnosti žalobcu. O práve žalobcu svedčí aj ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu z 13. novembra 2009 sp. zn. 5Cdo/8/2009, ktorého právna veta znie: „Bездôvodné obohatenie spočíva v získaní majetkovej hodnoty subjektom, ktorý pozemky užíval bez poskytovania náhrady. Majetkovú hodnotu v uvedenom zmysle získa nielen ten, komu sa zvýšili aktíva a znížili pasíva, ale aj ten komu sa neznížili aktíva, hoci by sa inak pokiaľ by existoval právny dôvod plnenia jeho majetkový stav zmenšil, pretože za prijímané plnenie by musel poskytovať náhradu. O plnenie bez právneho dôvodu ide preto tiež v prípade užívania pozemkov bez nájomnej či inej zmluvy alebo iného titulu. Keďže príjemca takéhoto plnenia nie je vzhľadom na povahu plnenie schopný vrátiť ho, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej náhrady. Pretože účelom je tu odčerpať prostriedky bezdôvodne sa obohacujúceho, ktoré získal na úkor iného, treba výšku plnenia za užívanie veci bez právneho dôvodu odvodzovať od prospechu, ktorý získal obohatený.“ Žalobca má za to, že ide o otázky zásadného právneho významu, na ktoré dovolateľ ústavne konformným spôsobom odpoveď nedostal. Podľa žalobcu aplikácia korektívu dobrých mravov nebola odvolacím súdom aplikovaná vôbec. Dovolateľ mal za to, že na uvedené pravidlo krajský súd ako súd odvolací vôbec nereflektoval a svoje právne závery ohľadom nepreukázania konkrétnej činnosti žalovaných 1/ a 2/ a zásahmi, ktoré údajne neboli nad mieru primeraným pomerom obťažujúce, ani pri aplikácii práva v kontexte dobrých mravov a zásad spravodlivosti náležite neodôvodnil. Dovolateľ navrhol, aby dovolací

súd zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu podľa § 450 CSP.

4. Žalovaní 1/ a 2/ sa k dovolaniu vyjadrili a navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcu ako nedôvodné odmietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, nepreskúmateľnosť, deficity v dokazovaní a nesúlad medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14.1. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

14.2. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

14.3. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov z hľadiska dôkazného bremena žalobcu neopomenul vziať do úvahy žiadnu z (rozhodných) namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s

rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu súdmi nižších inštancií splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

16. Pokiaľ dovolateľ namieta svojvoľné hodnotenie dôkazov, resp. deficit v dokazovaní, dovolací súd v prvom rade uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP. Dovoláním sa preto vo všeobecnosti nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

16.1. Zdržanlivosť najvyššieho súdu k preskúmvaniu hodnotenia dôkazov však v poslednom čase naráža na recentnú judikáтуру ústavného súdu (sp. zn. III. ÚS 104/2022), v zmysle ktorej preskúvanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov je súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces, a teda preskúvanie hodnotenia vykonaných dôkazov je preskúvanie procesného postupu súdu.

16.2. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamena, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (pozri III. ÚS 104/2022, bod 18 a 19).

16.3. Dovolací súd dodáva, že zásada voľného hodnotenia dôkazov zakotvená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 CSP vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamena, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu.

Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania.

16.4. Právo na spravodlivý proces je preto naplnené aj tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/2004).

16.5. Summa summarum nedá sa vylúčiť, že k porušeniu tohto práva dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť - ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplyvajú (porov. I. ÚS 243/2007).

16.6. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (ako napr. zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov) je preto otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť dovolaciemu súdu predložená v dovolaní ako prípustný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zásadám spravodlivého procesu zodpovedá tiež požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

17. So zreteľom na vyššie uvedené, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces, kedy podstatou dovolacieho prieskumu nebolo prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri procese jeho zisťovania a vyhodnocovania, ergo preskúmanie toho, či hodnotenie dôkazov je alebo nie je natoľko svojvoľné, že znamená zásah do tohto práva.

18. Predmetom konania bolo zdržanie sa neoprávnených zásahov zo strany žalovaných 1/ a 2/ do vlastníckeho práva žalobcu.

19. Civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov ponese aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo (k tomu porovnaj aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 24/2019). Inými slovami, dôkazné bremeno možno vymedziť ako procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že súdu budú rozhodné skutočnosti, ku ktorým sa dôkazné bremeno vzťahuje, preukázané. Pojem „dôkazné bremeno“ sa najčastejšie používa v spojení s jeho unesením alebo neunesením; ak ho strana sporu (ne)uniesla, znamená to, že sa jej (ne)podarilo skutočnosť preukázať bez ohľadu na to, či si dôkaznú povinnosť splnila či nespĺnila.

20. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd v okolnostiach preskúmvanej veci nezistil ústavnoprávne deficity v rámci zisťovania skutkového stavu veci, súdy nižších inštancií postupovali v súlade so základnými princípmi civilného sporového konania, najmä zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP) a princípmi všeobecnej spravodlivosti. Zároveň pri zisťovaní skutkového stavu rešpektovali ústavno-procesné zásady (ako sú zákaz tzv. deformácie dôkazu, či opomenutého dôkazu, zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov), napadnuté rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie obsahujú riadne odôvodnenie myšlienkového procesu hodnotenia dôkazov, zo

záverov oboch súdov nižších inštancií dovolací súd nezistil porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a prijaté skutkové závery nevykazujú známky svojvoľnosti, nelogických úsudkov či zrejmeho omylu. Námietky žalobcu v tomto smere preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

20.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky mal z rozhodnutí nižších inštancií za preukázané, že vo veci bol dostatočne zistený skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Nebolo preukázané, že by žalovaní 1/ a 2/ znehodnocovali oplatenie žalobcu. Žalobca nepreukázal tvrdený neoprávnený zásah do jeho vlastníckych práv zo strany žalovaných 1/ a 2/.

21. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

22. Vo vzťahu k uplatnenej námietke o nedostatku odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP.

23. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalobcu. Najvyšší súd sa stotožnil s názorom krajského súdu, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov, na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci, je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súd sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

24. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenal, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (napr. Najvyšší súd SR sp. zn. 7Cdo/7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola v predmetnom prípade naplnená. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu

odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

25. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne posúdil žalobu žalobcu na zdržanie sa neoprávnených zásahov zo strany žalovaných 1/ a 2/ do jeho vlastníckeho práva ako žalobu na plnenie v zmysle predpokladov § 137 písm. a) CSP. Touto žalobou sa žalobca domáha ochrany vlastníckeho práva proti tomu, kto ho tvrdenými neoprávnenými zásahmi ruší vo výkone vlastníckeho práva. Je tiež zrejmé, že v prejednávanej veci ide o riešenie právnych vzťahov strán konania, ktorí sú vlastníckmi susediacich pozemkov, keď žalobca je výlučným vlastníkom parcely CKN XXXX/X - zastavané plochy a nádvorie vo výmere 275 m², parcely CKN XXXX/X - záhrada vo výmere 715 m², parcely CKN XXXX/X - záhrada vo výmere 1543 m², ako aj parcely č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvorie vo výmere 27 m², ktoré parcely sú zapísané na LV č. XXXX, kat. úz. W.. Žalovaní sú na LV č. XXX, kat. úz. W., zapísaní ako bezpodieloví spoluvlastníci parcely CKN XXXX - zastavané plochy a nádvorie vo výmere 295 m² a parcely CKN XXXX - záhrady, vo výmere 690 m². Pokiaľ ide o ustanovenia § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, toto predstavuje zákonné obmedzenie vlastníckeho práva alebo práv, ktoré sa priamo odvíjajú od vlastníctva. Súbor týchto pravidiel správania sa v teórii i praxi označuje ako tzv. susedské práva. Obmedzenie práv vlastníkov je vzájomné a zároveň prospešné viacerým vlastníkom. Aj ostatní vlastníci sa musia podriaďovať tomuto ustanoveniu tak, aby pri výkone práv vlastníkov nebol ktorýkoľvek z vlastníkov ohrozený konaním, ktoré je v tomto predpise zakázané. Vlastník veci sa teda musí zdržať len takého konania alebo nekonania, ktorým by nad mieru primeranú pomerom obťažoval iného alebo ktorým by vážne ohrozil výkon jeho práv. Predpoklady uvedené v hypotéze tejto právnej normy treba pritom vykladať v každom jednotlivom prípade objektívne. Ak vlastník veci nerešpektuje uvedené obmedzenia jeho vlastníckeho práva, ten, kto je ohrozený jeho neoprávnenými zásahmi sa môže domáhať súdnej ochrany v sporovom konaní.

26. Vlastníkovi veci sa v zmysle ust. § 127 ods. 1 OZ poskytuje ochrana len proti takým zásahom, ktorého nad mieru primeranú pomerom obťažujú alebo vážne ohrozujú výkon jeho práv. Pokiaľ sa zistí, že ide o nepodstatné zásahy, teda o bežné správanie, ktoré sú susedia povinní navzájom strpieť, lebo je spojené s obvyklým užívaním nehnuteľnosti, prípadne aj hnutelných vecí, súdy správne žaloby zamietajú (R 50/1985).

27. Vlastníkovi veci, prípadne iným osobám v zmysle § 127 OZ sa poskytuje ochrana len proti takým zásahom, ktorého nad mieru primeranú pomerom obťažujú alebo vážne ohrozujú výkon jeho práv. Ak ide o zásah, ktorý neprekračuje mieru primeranú pomerom a spoločensky únosné hranice, nie je to neoprávnený zásah v zmysle citovaného ustanovenia. V takýchto prípadoch sa nemožno úspešne dovolať súdnej ochrany (R 37/1985).

28. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že predmetná právna vec je nepochybne vec sporová, v ktorej sa uplatňuje prejednáca zásada. Strana sporu má jednak povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkaznú. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník konania, ktorý tieto povinnosti nesplnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nesplní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jeho tvrdenia a že z tohto dôvodu nemuselo byť rozhodnutie vo veci samej v jeho prospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné z pohľadu hmotného práva pre rozhodnutie vo veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nesplnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení alebo preto, že takáto skutočnosť preukázaná byť nemohla.

29. Medzi stranami konania nebolo sporné, že žalobcom v roku 1989 postavené oplotenie medzi parcelami CKN XXXX/X, CKN XXXX/X a parcelami CKN XXXX, CKN XXXX, kat. úz. W., nezodpovedá priebehu hranice podľa katastrálnej mapy (znalecký posudok č. 4/2019). Žalovaní 1/ a 2/ v

konaní nenamietali, že oplotenie v minulosti realizoval žalobca, že sa nachádza mimo hranice pozemkov a rešpektujú jeho právo na posun oplotenia v existujúcich hraniciach susediacich pozemkov.

30. Hodnotiac všetky vykonané dôkazy súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu správne poukázal na to, že žalobca nepreukázal, že práve konanie žalovaných 1a 2/ spôsobilo odsunutie oplotenia mimo vlastníckej hranice pozemkov strán sporu. Žalobca a jeho bývalá manželka W. H. (vypočutá v konaní ako svedkyňa) v tejto súvislosti vypovedali všeobecným spôsobom (bez uvedenia časových súvislostí, či popisu konkrétneho protiprávneho konania) o navážaní zeminy z pozemkov žalovaných k danej časti oplotenia. Žalovaní 1/ a 2/ a ich dcéra P. Q. (v konaní vypočutá ako svedkyňa) popreli tieto tvrdenia a naopak zhodne vypovedali o užívaní ich pozemkov len obvyklým spôsobom (bežná orba pozemku, sadzba plodín a zber úrody) bez toho, aby navážali zeminu k oploteniu, či vyrovnávali svah. Zároveň súd prvej inštancie správne akcentoval zistenia plynúce z vykonanej ohliadky na mieste samom. Je totiž zrejmé, že predmetné pozemky strán sporu sa nachádzajú v svahovitom teréne, pozemok žalovaných 1/ a 2/ sa nachádza nad úrovňou pozemku žalobcu, podobne ako ďalšie pozemky ich susedov, ktoré sú rovnako na úrovňou pozemkov strán sporu, kedy z týchto pozemkov dochádza postupom času k prirodzenému zosuvu zeminy aj na pozemok žalovaných 1/ a 2/. Práve z tohto dôvodu je ich oplotenie postavené tak, aby nedochádzalo k jeho poškodeniu a má betónový základ. Rovnako ďalší sused žalovaných 1/ a 2/ má z týchto dôvodov svoje oplotenie postavené na betónových kvádroch.

31. Žalobca ďalej v dovolaní uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Nesprávne právne posúdenie veci je prípustným dovolacím dôvodom len, ak sa týka takej právnej (a nie skutkovej) otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP], alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená [§ 421 ods. 1 písm. b) CSP], alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne [§ 421 ods. 1 písm. c) CSP], pričom dovolateľ je povinný tento dovolací dôvod vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva táto nesprávnosť (§ 432 ods. 2 CSP).

32. Žalobca prípustnosť dovolania podal aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, právnu otázku, ktorá bola dovolacím súdom riešená nesprávne vymedzil dovolateľ takto: „či sú splnené podmienky na uplatnenie ochrany vlastníckeho práva, vlastníkom nehnuteľnosti voči vlastníkovi bezprostredne susediacej nehnuteľnosti, ak navfšená zemina bezprostredne zasahuje do oplotenia, ktoré tvorí hranicu medzi týmito pozemkami tak, že došlo k posunu hranice o celkovej výmere 13m2.“

33. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pokiaľ dovolateľ neoznačí alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017).

33.1. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za

pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolateľom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikročiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

33.2. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a) CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Aby určitá otázka spĺňala kritérium prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, musí ísť predovšetkým o otázku zásadného právneho významu (nie o otázku skutkovú), od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorá je v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania a dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

33.3. Zároveň platí, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

33.4. Vyššie uvedené znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú s rozhodovaným sporom vôbec súvis. Len polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

33.5. Pri skúmaní procesnej prípustnosti dovolania a náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 v spojení s § 432 CSP dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľom nastolená právna otázka vyššie uvedené kritériá nespĺňa a je formulácia opomína základné závery, na ktorých založili svoje rozhodnutia súdy nižšieho stupňa.

34. Dovolať ďalej namietal právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko žalovaní 1/ a 2/ týmto spôsobom užívali časť nehnuteľností žalobcu. Dovolať videl právnu otázku od ktorej riešenia sa mal odvolací súd odkloniť vyplývajúcu z rozhodnutia dovolacieho súdu z 13. novembra 2009 sp. zn. 5Cdo/8/2009, ktorého právna veta znie: „Bездôvodné obohatenie spočíva v získaní majetkovej hodnoty subjektom, ktorý pozemky užíval bez poskytovania náhrady. Majetkovú hodnotu v uvedenom zmysle získa nielen ten, komu sa zvýšili aktíva a znížili pasíva, ale aj ten komu sa neznížili aktíva, hoci by sa inak pokiaľ by existoval právny dôvod plnenia jeho majetkový stav zmenšil, pretože za prijímané plnenie by musel poskytovať náhradu. O plnenie bez právneho dôvodu ide preto tiež v prípade užívania pozemkov bez nájomnej či inej zmluvy alebo iného titulu. Keďže príjemca takéhoto plnenia nie je vzhľadom na povahu plnenie schopný vrátiť ho, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej

náhrady. Pretože účelom je tu odčerpať prostriedky bezdôvodne sa obohacujúceho, ktoré získal na úkor iného, treba výšku plnenia za užívanie veci bez právneho dôvodu odvodzovať od prospechu, ktorý získal obohatený.“

34.1. Na túto dovoláciu námietku dovolací súd uvádza, že pokiaľ strana sporu prípadnú nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie a jej procesné dôsledky vôbec nenamietala v rámci konania o riadnom opravnom prostriedku (naviac v situácii, keď je kvalifikovane zastúpená advokátom), nevzniká túto nesprávnosť, resp. jej dôsledky ako ujmu (podstatnú ujmu) na svojich procesných právach [k tomu viď obdobne aj rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP“) zo 14. decembra 2010 vo veci Holub proti Českej republike (sťažnosť č. 24880/05)], obdobne (9Cdo/255/20209, R 73/2019, 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018).

34.2. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

34.3. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ dovolateľ namietala vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku procesné pochybenia súdu prvej inštancie, tieto môžu byť predmetom dovolacieho prieskumu jedine v situácii, ak ich výslovne vytýkal vo včas podanom odvolaní a odvolací súd vo svojom rozhodnutí tieto pochybenia neodstránil. Pokiaľ určité nedostatky súdu prvej inštancie strana namietala prvýkrát až v podanom dovolaní, tieto nemožno preskúmať v dovolacom konaní, keďže odstraňovanie prípadných nedostatkov v procesnom postupe súdu prvej inštancie patrí do právomoci odvolacieho (a nie dovolacieho) súdu. Rovnako tak je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok sa podáva proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a ako nedostatok v postupe odvolacieho súdu nemožno v dovolaní namietat' nič, čo nebolo predmetom odvolacieho konania (prieskumu). Odvolací súd je pri svojom rozhodovaní viazaný odvolacími dôvodmi, ktoré boli uplatnené v lehote na podanie odvolania, a ako vadu konania pred odvolacím súdom nemôže strana sporu v dovolaní namietat' nič, čo nebolo predmetom odvolacieho prieskumu vzhľadom na obsahovú a kvalitatívnu stránku jej odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie.

34.4. Dovolací súd z obsahu odvolania dotknutej osoby nezistil, že by v podanom odvolaní uplatnil predmetný odvolací dôvod a v jej dôsledku žiadal odvolací súd o nápravu pokiaľ ide o nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, preto jeho dovolanie v tejto časti nemožno považovať za prípustné. I tu platí zásada, že práva patria bdelým.

35. Napriek tomu vec prejednávajúci senát obiter dictum poukazuje na to, že žalobca nepreukázal, že právne konanie žalovaných 1/ a 2/ spôsobilo odsunutie oplotenia mimo vlastníckej hranice pozemkov strán sporu. Predmetné pozemky strán sporu sa nachádzajú v svahovitom teréne, pozemok žalovaných 1/ a 2/ sa nachádza nad úrovňou pozemku žalobcu podobne ako ďalšie pozemky susedov, ktoré sú rovnako nad úrovňou pozemkov strán sporu, kedy z týchto pozemkov dochádza postupom času k prirodzenému zosuvu zeme aj na pozemok žalovaných 1/ a 2/. Práve z tohto dôvodu je oplotenie postavené tak, aby nedochádzalo k jeho poškodeniu a má betónový základ. Žalobca nepreukázal tvrdený neoprávnený zásah do jeho vlastníckych práv zo strany žalovaných 1/ a 2/.

36. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

37. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.